

תורת הר שמואל

פרשת ויחי תשפ"א זמני השבת:

כניסה: 4:12 צאת: 5:27 ר"ת: 6:04 שקיעה: 4:52

מזל טוב!

הרב מרדכי ויטנשטיין ורעיתו הי"ו
על הולדת הנכד

הרב אברהם בן סימון ורעיתו הי"ו
בהגיע בנם למצוות

ברכה שמחה ונחת באורך ימים ושנים!

נתרם על ידי ר' חגי חיות הי"ו
ברכה שמחה פרנסה ונחת באורך ימים ושנים
בזכות זיכוי הרבים

הנחתי תפילין שמרתי שבת קיימתי הרבה ממצוות התורה! משתדל לעבוד על המידות ולהיות גם נוח לבריות, אם כן למה יש קשיים במשך החיים הרי אני מקיים את מצוותי יתברך?! למה הפרנסה קשה? למה? נקדים את הכתוב במדרש על יוסף הצדיק: יוסף הצדיק היה בבית הסהר 12 שנה בגלל אשת פוטיפר, כל יום הייתה

באה אשת פוטיפר לבית הסהר וציוותה שישימו ליוסף קולר מברזל שיש בצידו הקדמי מסמר, וכך יוסף לא יוכל להוריד את ראשו בגלל המסמר, בכל זאת לא נכנע יוסף הצדיק, דבר זה גם כתוב בתהלים (פרק ק"ה פסוק י"ח) שכתוב: ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו, זאת אומרת שיוסף היה כבול ברגליו והיו לו גם ברזלים בצוואר משך 12 שנה וכל זאת בנסיון אדיר לבדוק האם ישבר. לבסוף כשהגיע הזמן שיצא מבית האסורים ברצונו יתברך כתוב על זאת גם כן בתהלים, שכתוב: עד עת בא דברו אמרת ה' צרפתהו. ומפרש רש"י מה הפירוש אמרת ה' צרפתהו? מסביר רש"י שצרפת את יוסף כמו הצורף שמצרף כסף טהור - שבחנת את יוסף על ידי שנתנסה וכבש את יצרו באשת אדניו, ועליה נתיסר ונצרף בייסורים ששמו אותו בבית הסהר.

ובבראשית (פרק מ"ז פסוק ל"א) ביוסף שהשיעו אביו (בפרשה שלנו) כתוב: ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה, מה הפירוש על ראש המיטה? מפרש רש"י שיעקב השתחוה על שהייתה המיטה שלו שלימה שלא היה בין בניו אף בן רשע, וממשיך רש"י ומסביר למה לא היה רשע בין בניו של יעקב, מה הסימן שלא היה רשע, ומסביר - שיוסף מלך היה ועוד שנשבע לבין הגוים והרי הוא עומד בצדקו ע"כ. והיה מספיק שיאמר לנו שיוסף היה צדיק, אם כן למה הוא מוסיף ואומר שיוסף נשבע, וגם היה מלך, והוא צדיק? אלא מזה שכתב שיוסף היה

מלך, ועוד שנשבע לבין הגוים, משמע שזה כמו נתינת טעם לשלימות המיטה של יעקב - שאם יוסף לא היה נשבע, או שלא היה אחר כך מלך, אין מטתו של יעקב שלימה! והביאור בזה הוא שלהיות צדיק בלי שום נסיון של תמורות הזמן, אין זה מוכיח כלל שהאדם הוא צדיק, ורק אם יבוא לאדם נסיונות של שינויים וקשיים מסויימים והוא נשאר צדיק רק אז יש הוכחה שהאדם הזה הוא מיוחד, ואז יש סימן לשלמות עבודתו, ובכך נתנסו כל בני ביתו של יעקב, ניסיון הרעב, וניסיון העושר שקודם הרעב ובארץ גושן, ולכן ביאר רש"י שגם ביוסף שהיה מלך הוא ניסיון של העושר, ועוד שהוא נשבע לבין הגוים שזה ניסיון הדחק והעוני ועדיין יוסף עומד בצדקו, ובכך יש סימן בדוק שכל השבטים צדיקים ומיטתו של יעקב שלימה שלימות בדוקה! וזה שאמר בתהלים אמרת ה' צרפתהו.

אדם שמגיע לדרגות כאלה הוא צדיק אמיתי ועובד ה באמת, אדם שחושב את עצמו פשוט, אינו יודע את מעלת עצמו, אם יש ניסיון של פרנסה וקושי והוא מתחזק בעבודתו זה אדם גדול! בגלל זאת זכה יוסף שים סוף נקרע בזכותו, וכמו שכתוב במדרש - הים ראה וינוס, מה ראה הים? ארונו של יוסף! אדם שעומד בנסיונות זה אדם שיכול לשנות סדרי הטבע!

נמשיך לבאר עוד את המשך הפסוק בתהלים שכתוב שם: עד עת בא דברו אמרת ה' צרפתהו, וכבר הבאנו את דברי רש"י שפירש שבחנת את יוסף שנתנסה וכבש את יצרו באשת אדניו ועליה נתיסר ונצרף בייסורים לתתו אל בית הסוהר ע"כ, והנה רש"י חילק את הפסוק לשני עניינים, הראשון הניסיון שכבש יוסף את יצרו באשת אדניו ועל זה אמר הפסוק "אמרת ה'" דהיינו הציווי שלא ישל באשת אדניו. והשני הוא הניסיון שנתיסר אחר כך בייסורים בבית הסוהר ועל זה אמר "צרפתהו". ונראה שהייסורים של אחר כך הוא הניסיון הקשה יותר! שתחילה מה שאדם גובר במעשה על הניסיון הגדול (של אשת פוטיפר) הוא ניסיון שחולף ואף שהשכר הוא גדול ומעלה רמה מאוד, בכל זאת עדיין אין בזה צירוף, אבל הייסורים שבאים אחר מעשה אחרי שמקיים אדם את דבריו של הקב"ה ועל זה ובגלל זה עוד באים לו קשיים רבים - זה הניסיון הגדול שניתן יוסף בבית הסהר! ולכן רק החלק השני הוא שמצרף את האדם, אבל החלק הראשון הוא עמידה בניסיון אבל לכלל צירוף עדיין לא בא, ולא דוקא בגלל שיש ייסורים זה מה שמצרף את האדם, אלא משום שיש ניסיון של אחר מעשה - עוד ניסיון שבא דוקא בגלל שקיימת מצוות! וניסיון של אחר מעשה יכול לבוא בדרך של ייסורים או בדרך אחרת והוא שמצרף כשהאדם עומד בו.

חזו בני חביבי
עמוד 8

הלכה פסוקה
עמוד 7

נועם דברות
עמוד 6

עיון הפרשה
עמוד 5

מעשה שהיה
עמוד 4

למדני חוקיך
עמוד 3

פרפראות
עמוד 2

אבות ובנים
שמחה לילדים, נחת להורים!
כל מוצאי שבת בשעה 6:30
בראשות הרב אפרים ברנס הי"ו
 (מבקשים מהאבות לבוא עם הילדים, או לחלופין לשלוח מבוגר)

פרפראות הרב משה קליין

"ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם... הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם..."

לכאורה, כפל לשון, בפסוק הראשון "ויקרא יעקב אל בניו... האספו ואגידה לכם.... בפסוק הבא "הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו..." בשלושת המילים "ושמעו בני יעקב" יש כפל של אותיות ו' ב' י' (בתחילת וסוף כל מילה) המסתכם יחד ב - ל"ו (36). כל אחד מ"ב שבטי קה, שקול כנגד ל"ו (36) צדיקים שכלל דור. י"ב (12) אחים כפול ל"ו (36) = 432. "ושמעו בני יעקב" בגימט' 666 - 666 פחות 432 = 234. כמנין בן יעקב (234) הספרות 432 - 234 זהים בשינוי הסדר.

כך גם במילים "ושמעו בני יעקב" האותיות בתחילה וסוף באות בכפולות.

ויחי ר"ת ועוד יוסף חי חייו של יעקב אבינו קבלו משמעות לקראת סוף חייו יחי נקרא גם מהסוף להתחלה. (משב"א)

"וישתחו ישראל על ראש המטה"
 רש"י אומר: מכאן אמרו שהשכינה למעלה מראשותיו" שכינה אחרי ראשו - ר"ת ראש. (משב"א)

"מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך"

ה"כלי יקר" מסביר שאשר היה מספק את השמן לבית המקדש למנחות ושאר צרכי המקדש, וכידוע כל השפע והשובע בא לעולם מן המקדש וע"כ אמר מאשר, לחמו של ישראל, שמנה מלשון שמן, והוא יתן מעדני מלך, כי הוא יתן למקדש והמקדש יתן לכל העולם עכ"ל.

"אשר שמנה לחמו" ר"ת אשל. מידת החסד המלאה זה אשל (אכילה שתיה לינה) שלמדנו מאברהם אבינו.

גם באבני החושן שניים עשר האבנים היו מחולקים לארבעה טורים כאשר בטור השלישי שלושה אבנים שאחת מהן היא לשם כל אבן כנגד אחד מהשבטים. אשר הוא הבן התשיעי המקבל את ברכת יעקב מאשר שמנה לחמו בהיפוכי אותיות לשם המופיעה בשלישיית האבנים של החושן בטור השלישי.

"עד כי יבוא שילה"
 אומרים בשם ה"אבן עזרא" שנשאל פעם שאלה בוז הלשון: "בי אל חי שמך למה מלך משיח לא יבא"משפט זה נקרא ישר והפוך (מהסוף להתחלה). והשאלה היא לקב"ה למה לא יבוא משיח. והשיב להם ה"אבן

עזרא" תשובת השי"ת: "דעו מאביכם כי לא בוש אבוש שוב אשוב אליכם כי בא מועד" ואף תשובה זו נקראת ישר והפוך.

עשית עמדי חסד" חסד מהו? "יוד" עם חסד, כלומר, חסיד הוא צרוף אות "יוד" עם תיבת חסד, לומר לך שיהודי שעושה חסד הריהו חסיד. (האדמו"ר ר' ישראל ממודו"ץ)

ויגד ליעקב... הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה"

הגמרא אומרת: כל המבקר את החולה נוטל ממחלתו אחד מששים. ולכן "ויתחזק ישראל" מעצמו, כשבא יוסף לבקרו נוטל ממחלתו אחד מששים. ולכן "ויתחזק ישראל" מעצמו, כי נתמעטה מחלתו עד לחמשים ותשעה חלקים - "וישב על המטה" גימטריא של המטה חמשים ותשע. אולם מקודם נאמר "הנה אביך חולה" "הנה" בגימטריא ששים. (הגר"א)

האספו ואגידה לכם אשר יקרה אתכם באחרית הימים" ביקש לגלות להם את הקץ, אמר להם "האספו" כי אי אפשר לקץ שיבוא כשיש ביניכם שנאת חינום, אלא אתם צריכים להיות כולכם באסיפה אחת, באגודה אחת. (של"ה)

למדני חוקין הרב חיים דדש

אם אחרי כניסת שבת נפל החשמל לכל האיזור, וחברת החשמל תיקנו בשבת, האם אפשר לאכול את האוכל שעל הפלטה אחר שהתקרר והתחמם מחדש

הנה כל ההיתר להנות ממלאכה שנעשית ע"י יהודים מחברת החשמל הוא שיש ספק פיקוח נפש מחמת שיש חולים שמחוברים למכשירי הנשמה או שיש ילדים או תינוקות שמפחדים מאוד בחושך, או מחמת חשש מחבלים הגרים סביבות המקום ההוא שיבואו כשיש חושך לעשות פיגועים, או כל חשש פיקוח נפש

כתב הטור סימן ש"ח השוחט לחולה בשבת ל"ש חלה מאתמול ל"ש חלה היום מותר לבריא לאוכלו חי ובלא מליחה אבל המבשל לחולה אסור לבריא שמא ירבה בשבילו,

השולחן ערוך הלכות שבת סימן ש"ח סעיף ב' כתב, השוחט בשבת לחולה, בין שחלה מאתמול בין שחלה היום, מותר הבריא לאכול ממנו חי (בשבת), אבל המבשל, (או עשה שאר מלאכה), לחולה, אסור (בשבת) לבריא או לחולה שאין בו סכנה, דחיישין שמא ירבה בשבילו. הגה: ואפי' בישראל ע"י אינו יהודי, אסור בשבת. (תוספות פ"ק דגיטין ור"ן פ' אין מעמידין). ואם קצץ פירות מן המחובר לחולה בשבת, אפי' היה חולה מבע"י, אסור לבריא בשבת ח משום שגדל והולך בשבת ויש בו משום מוקצה (ב"י בשם א"ח).

ולפי - זה אפשר שגם כאן יש לחוש שיצטרכו להרבות בחילולי שבת לצורך הבריאים. אולם כל שתיקון החשמל שנעשה אין בו שום תוספת של חילולי שבת, והפעולה הנעשית לצורך התיקון אחת היא, לכאורה יש להקל. דאי אפשר לתקן החשמל רק עבור החולים שיש בהם סכנה. ובכהאי גוונא ליכא למיגזר.

בחזון עובדיה כתב, כשיש הפסקת חשמל בליל שבת מחמת קילקול בתחנת החשמל וטכנאים יהודים מתקנים ע"י מלאכות דאורייתא אחר כעשר שעות בנתיים התבשילים שהיו על הפלטה הצטננו ולאחר שחזר החשמל נתחממו מותר לאכול את התבשילים האלו, מטעם האמור לעיל,

בשמירת שבת כהלכתה סימן ל"ב סעיף ס"ט כתב, אור שהודלק בשבת בשביל החולה שבסכנה מותר לכל אדם ליהנות ממנו שכן נר לאחד נר למאה כלומר אותו האור שהודלק לחולה אחד טוב גם למאה בריאים ואין סיבה לחשוש שיוסיף אור להם, ומותר ליהנות מן האור גם כאשר הודלק באמצעות המתג הראשי שעל ידיו נדלקים כל האורות שבדירה אם לא היתה אפשרות לסגור תחילה את המתגים שביתר החדרים, שמעתי בשם הגרש"ז זצ"ל לפ"ז נ"ל לכאורה שכאשר יש הפסקה בזרם החשמל בשל איזה קלקול וכדו' בתחנת כוח וטכנאים יהודים מתקנים את הקלקול דמותר ליהנות מן המאור דכיון שבזמן שמתקנים מתקנים גם עבור החושיב"ס שבעיר וא"א לתקן את המיתקן רק עבורם וכיון שאין המתקן חייב לילך מבית לבית למנוע את ההדלקות שאין בהם צורך, הר"י חשיב כפורס מצודה להעלות תינוק מן הנהר וצד דגים עמו דמבואר סי' שכח בשעה צ"ס"ק יז שאם אינו עושה שום פעולה כדי לצוד את הדגים רבו הסוברים שמותר לכיון לצוד אותם משום דחשיב ככוונה גרידא בלא שום מעשה וכיון שכן גם נראה דאף אם יש אחד שיכול למנוע צידת הדגים מ"מ מעיקר הדין אינו חייב לעשות כן כיון שאין הצד עושה שום עבירה וה"נ גם כאן אין בעה"ב חייב מעיקר הדין לעשות בביתו מעשה כדי למנוע את ההדלקה ובפרט דיתכן שכוונת המתקן היא רק לאפשר להדליק לכל מי שרוצה בכך אבל עצם ההדלקה אפשר

דשפיר חשיב לגבי המתקן כפ"ר דלא איכפת ליה והה"נ דלפ"ז גם אם נמצאת קדירה מלאה על הכיריים החשמליים שבבית שמותר להשהותה על הכיריים ומותר ליהנות מן האוכל שהוחם אחר התיקון ואינו מחוייב להוריד קדירתו מן הכיריים עם חידוש הזרם וכיון דמצינו בגיטין ח' : תוד"ה אע"ג דמשום שמחת יו"ט התירו חכמים להרבות מסתבר דהה"נ דבכדי שיהיה לו מה לאכול אינו חייב לעשות מעשה ולשנות את מצב הכפתור החשמלי שהוא מוקצה וגם יש לחשוש דשמא יעשה כיבוי גמור בשעה שמתעסק עם הכפתור כיון תתבאר שאין הטכנאי עושה שום עבירה בהדלקה זו ועיין חזו"א סי' לז ס"ק כא ד"ה ולהאמור כל זה שמעתי מהגרש"ז זצ"ל ועיין להלן הערה רד אמנם ודאי שכאשר יש הפסקת חשמל בשכונה אחת בלבד וברור שאין שם כל חשש לחושיב"ס ויהודים מתקנים את הקלקול ודאי דאסור ליהנות מזרם החשמל הן למאור הן לחימום המאכלים והוא רחום יכפר ועי' חזו"א סי' לח ס"ק ד ועיין ספר מנחת יצחק קפג סי' רעח שלמה ח"א סי' ה דף כב שהגרש"ז אויערבך זצ"ל מסתפק בדבר זה אם התבשיל לא נצטנן,

בספר ברוך שאמר מהרב ברוך שרגא רב שכונת הגבעה הצרפתית כתב שדעת הגר"צ אבא שאול זצ"ל שאין יוצאים בנר במנורה חשמלית ידי הדלקת נרות שבת, וטעמו משום דאין בשעת ההדלקה שיעור שמן שידליק ביום טוב כי הזרם נוצר עם סגירת המעגל עקב לחיצת הכפתור וכח המוליך את זרם החשמל מתחדש כששים פעם בכל דקה נמצא שההדלקה לא באה מכוחו ובין להקל ובין להחמיר ונפ"מ לבישולי גויים דאם בישראל הגוי בחשמלן אין בו איסור בישולי גויים כי בלחיצת הכפתור הוא לא בישראל את המאכל והבישול נעשה ע"י זרם שבא לאחר מכן, וכן נפ"מ לענין לבשל בשבת לחולה שיש בו סכנה אם אפשר לבשל לו בחשמל בלי שיהוי עדיף מבישול על גז דאין כאן איסור מלאכת מבשל ונ"מ במצוות הצריכים לשמה כגון מצת מצוה או ציציות מכוונה ולטעמו אין יוצאים בהן י"ח ונפקא מינה נמי לענין אם היתה הפסקת חשמל בליל שבת והיו התבשילין על הפלטה ונתקררו ולאחר כמה שעות תיקנו את הקלקול וחזר הזרם וגרם על ידי כך לחימום המאכלים בשבת מותר לאוכלן,

בספר אז נדברו כתב בקשר להאוכל בשבת שנפסק זרם החשמל להנהיגים תמיד להתיר דמותר גם בשבת זה אף אם נצטנן לגמרי כאשר נתבאר כ"ז למעלה אבל לכאורה יהא אסור משום חזרה ע"ס מה שכתבנו בס' אז נדברו ת"ב סימן ט"ז ז' דלאחר שנכבה הוי כהעמיד ע"ג קרקע אבל נראה דאם נכבה בשבת עצמו יש להקל ע"פ הרמ"א בסע' ב' לפי שיטת הר"ג אפ' בנצטנן לגמרי לסי' שיטת הס"א דבזה יש איסור חזרה לכו"ע גם בסילק בשבת ואסור בכל גוויי מ"מ יש לצדד בזה להיתר בעת הצורך ואין לך צורך גדול מזה בפלטה של שבת שכתבנו שיש לו דיו של גרף וקטום וגם בנכבה מעצמו ומותר.

לסיכום: לדעת המקילים להשתמש בשבת בחשמל שנעשה ע"י יהודים, אם אחרי כניסת שבת נפל החשמל לכל האיזור, וחברת החשמל תיקנו בשבת, האם אפשר לאכול את האוכל שעל הפלטה אחר שהתקרר והתחמם מחדש, אם ידוע שבכל המקום אין סיבה לפיקוח נפש כגון במקום שרוחק מישוב ערבי, וגם אין בודאות במקום הזה חולה שיש בו סכנה הזקוק לחשמל ודאי אין היתר וצריך להוריד את התבשילים מהפלטה, אולם במקום שיש ספק פיקוח נפש אפשר להקל לאכול את המאכלים אפילו אם התחממו מחדש,

"כבר כתיב 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו'. נמצא כל עניינים כאלו גורמים לישראל להיות נתונים בהסתר פנים ח"ו, וגם איתא בזוה"ק פרשת נשא שדבר זה גורם לשרות סטרא אחרא בביתא וגורם מסכנינותא לביתא. על כן נדב לבי בעז"ה לאסוף את כל מאמרי חז"ל השייכים לענין זה, ולהראות לפני הכל את גודל העוון והעונש שיש בזה, וגודל המעלה להאשה הצנועה בדרכיה, שע"י היא זוכה לבנים יראי השם וחשובים שבדור, אולי על ידי זה יראו ויקחו מוסר ויתוקן קצת הפרצה הגדולה הזאת, ובזכות זה נזכה לראות בבנין ירושלים גדריה ועניניה בב"א" (החפץ חיים - ספר גדר עולם)

רבי יעקב אבוחצירא
(כ' טבת)

מעשה מופת המיוחס לר' יעקב אבוחצירא ומופיע בספר 'אור חדש וצמח צדיק' של הרב יצחק אלפיייה זצוק"ל: סכנה גדולה ריחפה על ראשי היהודים שחיו במצרים, בימי מלחמת העולם השנייה, בשל איום הצבא הגרמני שהתקרב לשטחה ואיים לפלוש פנימה. אלא שלא רק האויב הגרמני איים על הקהילה היהודית, כי אם גם האויבים הערבים והנוצרים שחיו לצדם וחדשות לבקרים חיפשו הזדמנויות לעשות כליה בשנואי נפשם, ובכך לחסוך מהגרמנים את העבודה ה'שחורה'.

יום אחד התקבלה ההודעה שלגבול העיר דמנהור נכנסה עדה גדולה של נוצרים, והגיעה עד למצבתו של המקובל המלומד בניסים האדמו"ר ר' יעקב אבוחצירא. הפורעים חיללו את הקודש, הוציאו את ספר התורה - ודרסו אותו ברגליהם. לאחר מכן עשו 'חגיגה' והעלו אותו על המוקד לעיני כל. באותו לילה התגלה ר' יעקב אבוחצירא לר' יצחק אלפיייה זצ"ל בחלום, ושאלו: 'מדוע אתה נוהג ללמוד על קברי צדיקים ואליי אינך מגיע?'. שאלו ר' אלפיייה היכן כבודו טמון ואמר לו בדמנהור שבמצרים. 'ועתה, חושה ומהר אליי, ואל תמתין עוד כי בזה תלויה הצלת עם ישראל'.

ר' אלפיייה התעורר חיש קל מהחלום, ומיהר לבית הכנסת 'בית אל' - שם בירר עם המקובלים מיהו הצדיק אותו ראה בחלומו. משהבין כי מדובר בלא אחר מאשר בצדיק שהתפרסם בכל ערי מערב בזכות מופתיו וקדושתו, מיהר ר' אלפיייה למושל המחוז, בבקשת אישור ליציאה מהארץ. בקשה זו נתקלה במניעות וסירובים מצד שומר המקום, ורק לאחר שהרב סיפר את דבר החלום - הסכים המושל לקבלו ולאשר את הנסיעה הנספת למצרים - זאת למרות שבאותם ימים הייתה זו סכנת נפשות גדולה. "בימינו אין מי שמסתכן ומוסר נפשו לעבור על הדרך למצרים, מלבד רכבות חיילים

שנוסעים לחזית. ולכן, אין בידי לתת לך אישור אלא אם תבטיח לי שתעלה לאותו קרון ביחד עם החיילים. זו הדרך היחידה", אמר לו המושל.

אלא שפתרון זה היה טוב, בערך כמו להכניס את האויב בעצמו, אל תוך השטח פנימה. הרבנים שהגיעו עם ר' אלפיייה למפגש עם המושל הזהירוהו באומרם כי במצב כזה עליו לוותר, היות ויש כאן סכנת נפשות גדולה.

אך ר' אלפיייה דבק במה שראה בחלומו, ולא חש לדבריהם היות וידע מעלתם של צדיקים מה כוחה. למחרת בבוקר התייצב הרב בתחנת הרכבת, עם טלית ותפילין בידו. והנה זה פלא: לא עמד מספר דקות בתחנה, וכבר ניגשו אליו שני קצינים גויים ושאלוהו לשמו. כשהשיב להם, העלוהו בנחת לקרון וישבו מצדיו למשך כל הנסיעה, עד הגיעם לקהיר שבמצרים. שם נעלמו כלא היו.

עוד באותו לילה נערכו על ידי ר' אלפיייה ורבנים נוספים מהקהילה היהודית, תיקונים שונים על מצבתו של ר' יעקב אבוחצירא - שכללו תענית דיבור, הקפת המצבה, תפילות מיוחדות ועוד. בלילה השלישי לתיקונים, יצא אחד הלומדים החוצה וראה כי העיר כולה התמלאה באורות וקולות תרועה.

אז התברר גודל הנס: הגרמנים נמלטו על נפשם מפני אימת האנגלים, ונטשו את החזית. והיה הדבר לפלא בעיני הנוכחים, אך באותה שעה סיפר ר' יצחק אלפיייה שבשעת לימודו ראה אור גדול שבוקע ממצבתו של ר' יעקב אבוחצירא, וכעין עמוד אש יצא מקברו.

והנה עוד כמה עובדות:

1. נולד בעיר תאפילאלת שבמרוקו, בשנת תקס"ו (1805).
2. כבר בצעירותו, כאשר למד עם אביו מסעוד שהיה תלמיד חכם גדול, התגלו כישרונותיו בלימוד התורה, והיה כבור סוד שאינו מאבד טיפה. תוך זמן קצר הצליח לסיים את כל התנ"ך עם טעמי המקרא, אך למרות זאת - ענוותנותו ומידותיו הנאצלות, לא גרמו לו ליפול לזחיחות הדעת.

3. ברבות הימים הוסמך לרב העיר תאפילאלת, ולמרות שביקש כמה וכמה פעמים לעלות לארץ ישראל - נתקל בחומה בצורה מצד חברי הקהילה היהודית, שלא הסכימו למנות רב אחר במקומו. רק בניסיון השישי עלה הדבר בידו, זאת לאחר שבנו ר' מסעוד, הסכים למלא את מקומו כרב הקהילה.

4. משנתו התורנית, אותה הציג ב-12 ספרים פרי עטו, מתמקדת בעיקר בקבלה, אולם למרות החשיבות הרבה שהוא מייחס ללימודה - ר' יעקב אבוחצירא גרס כי יש ללמוד אותה

"עוד באותו לילה נערכו על ידי ר' אלפיייה ורבנים נוספים מהקהילה היהודית, תיקונים שונים על מצבתו של ר' יעקב אבוחצירא - שכללו תענית דיבור, הקפת המצבה, תפילות מיוחדות ועוד. בלילה השלישי לתיקונים, יצא אחד הלומדים החוצה וראה כי העיר כולה התמלאה באורות"

מעשה שהיה...

אברהם, ר' יצחק והבת אסתר. בניו של ר' מסעוד גדלו ב"ה להיות גדולי עולם: ר' ישראל (בבא סאלי), ר' יצחק (הבבא חאקי) רב העיר רמלה, ור' דוד אבוחצירא - שהוצא להורג עוד במרוקו, אך התפרסם בין היתר בשל הפיוט שחיבר 'אעופה' אשכונה'.

בד בבד ללימוד מעמיק של התלמוד, כפי שכתב בהקדמה לספרו 'אלף בינה' כי "בלא התלמוד, לא שייך שיגיע אדם לידיעת התורה".

בנוסף ממליץ ר' אבוחצירא לאדם שמתחיל ללמוד, להשקיע תחילה בלימוד המקרא, לאחר מכן ללמוד את המשנה, משם ימשיך לגמרא ואחר כך ילמד את ההלכות על בוריי.

5. בדרכו לארץ ישראל הנכספת עבר הרב דרך הארצות תוניסיה, אלג'יר, לוב ומצרים. תחנתו הראשונה במצרים הייתה אלכסנדריה - בה שהה שבועות ספורים, ומיד לאחר מכן עבר לעיר דמנהור - בה התארח אצל אדם בשם משה סרוסי.

אלא שלמרבה הצער, לא זכה ר' יעקב להשלים את מסעו לארץ. בשנת תר"מ (1880) נפטר בדמנהור לאחר שחלה במחלה קשה. ר' יעקב אבוחצירא זצ"ל הותיר אחריו דור ישרים מבורך - ארבעה בנים ובת: ר' מסעוד, ר' אהרון, ר'

עיון הפרשה הרב דוד וייס

בשום מקום על נשיקה. אולי גם מסיבות של צניעות. ואין דרכה של תורה להתבטא כך.

אבל יעקב אבינו שראה את תפקידו כמי שמכין את כל העולם להיות שותפים לדרך שלו חשב שזאת סיבה מאד חשובה בשביל תיקון העולם ודווקא בדרך כזאת.

ב

רש"י הקדוש מסביר כיון שנפטר יעקב אבינו נסתמו עיניהם וליבם מצרת השעבוד כי החלו לשעבדם. וקשה שהרי השעבוד לא התחיל כשנפטר יעקב אלא רק כשמתו כל בני יעקב! אלא משמת יעקב אבינו התחילו כלל ישראל להרגיש את השפעת חוץ לארץ. כל זמן שהיה יעקב חי הוא החזיק אותם במדרגה שלהם, ומשמת יעקב אבינו כל החיים שלהם הושפעו. וגם בני יעקב החלו להיות מושפעים מרוח המחשבה המצרית. ולא רק הם השתנו גם המצרים השתנו. מהלך החיים של המצרים דבק בבני יעקב. התרבות המצרית החלה להשפיע עליהם הם השתלבו עם המצרים בחיי התרבות שלהם. הם התחילו לחשוב מצרית. ואנחנו יכולים להרגיש איך שהמצריות משפיעה גם עלינו. לכן גם היום מאד קשה ליהודים שגרים בחו"ל לא להיות מושפעים מרוח המקום.

ובפרט מורגשת רוח ההשפעה המצרית בשבת! השבת ברוח הגויים היא יום מנוחה. במובן החילוני וגם אצל היהודים נהפכה השבת ליום מנוחה גרידא.

נשוב אל תחילתו של השיעור שם כתבנו שיעקב אבינו עסק בתיקון העולם הדבר מודגש דווקא בסיום הפרשה האחרונה שיעקב אבינו הפריד בין מנשה ואפרים ובין ראובן ושמעון ואמר ליוסף "אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי" כלומר שיעקב אבינו הרגיש שחסרים לו שני בנים ולקח אותם מיוסף, ספח אותם ליתר השבטים.

זאת הייתה הפעולה האחרונה שכתובה בתורה שאצל יעקב ה"תקן העולמי" הייתה צריכה להיות. כי כמו שאמרנו זאת הייתה המשימה העיקרית של יעקב אבינו הוא היה ממשני פני תבל. גם כשיעקב מברך את בני יוסף ובאופן טבעי היה אמור לברך את מנשה הבכור תחילה הוא סכל את ידיו והניח את יד ימינו על ראש אפרים שהיה הצעיר. כך רצה לתקן את השליחות והתפקיד של כל אחד מהם.

שבת שלום לכל המתפללים החשובים בבתי הכנסת שבהר שמואל ולחברים המקשיבים לקולך בכל אתר ואתר.

נתאר לעצמנו שמישהו היה שואל אותנו מה היה סודו של יעקב אבינו? האם התשובה תהיה בהשוואת יעקב לעשו?

הקב"ה בעצמו אומר "הלא אח עשו ליעקב ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי ואשים את הריו לשממה ואת נחלתו לתנות מדבר" מלאכי א'.

"וכי תאמר אדום רוששנו ונשוב ונבנה חרבות נשבע הקב"ה המה יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה והעם אשר זעם ה' עד עולם" מלאכי א'. זה המשך למענה הקב"ה לעם ישראל כשאמר להם "אהבתי אתכם ואמרתם במה אהבתנו" המיוחד בספר מלאכי שהוא מביא שאלות ותשובות. כל פעם שהיה מגיע נביא עמ"י היו בורחים תחת הספסלים ואילו עם מלאכי הוא היה מביא את דבר ה' והם היו שואלים שאלות, תוכיח לנו.

האם אפשר בכלל להשוות אותם? יעקב היה מלידה איש תם כמו שכתוב "ויעקב איש תם יושב אוהלים" ואילו עשו היה "איש יודע ציד איש שדה". שונה מאד מיעקב היה עשו. יעקב ידע להתפלל בעוד שעשו ידע לעשות צרות לכל הסביבה. האם הוא ידע לקרב אנשים לבורא עולם כמו אברהם הסבא שלו? הלא כל עיסוקו היה שונה לחלוטין. הוא גם היה שונה מאביו יצחק. כמו שכתוב "איש שדה" וזה התברר כבר כשהוא היה בן חמש עשרה.

מותר לחשוב שכבר בהיות יעקב בבטן אמו הוא התחיל לבשל את התוכנית שלו לקנות את הבכורה מאחיו הגדול. כמו שכתוב שראתה רבקה את יעקב וידו אוחזת בעקב עשו. הפירוש של עקב הוא בלי ספק שיעקב הלך בעקבות עשו. ולא בשביל ללמוד תורה אלא שעשו היה בדרך לרציחה, להרוג מישהו ויעקב שהלך בעקבותיו היה בלי ספק משוכנע שהוא הולך לעצור את עשו.

אבל מה שנראה יותר הוא שיעקב בחר לעצמו את תפקיד של מתקן העולם ובשביל זה הוא לבש בגדים של תום ויושר. ומה שעשו תכנן בשביל להוציא לפועל את תכניתו יעקב זמם למנוע ממנו. כי הוא לקח על עצמו לתקן את העולם. וכמו שהסבא שלו היה בנאי יעקב היה המתקן. הוא יעקב שכאשר ראה את הרועים שאמרו לו שהם מחרן ושהם מכירים את לבן בן נחור והם הוסיפו שהנה רחל בתו באה עם הצאן ויעקב החליט שהיא תהיה בת זוגו. הוא גילה לה לרחל את כל התוכנית של שנים עשר שבטים שכבר עתה הם דנו בעתיד שלהם ובאו לידי הסכמה זאת של יעקב ורחל. זכתה לתגובה נדירה בצורה של נשיקה.

מילה זאת לא כתובה בשום מקום. בכל סיפורי התנ"ך לא כתוב

בענין חישוב קיצין

הנה בפרשת השבוע נאמר "ויקרא יעקב אל בניו ויאמר, האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים" (בראשית פרק מ"ט פסוק א') ובגמ' מסכת פסחים (דף נ"ו.) אמר ריש לקיש: ביקש יעקב לגלות לבניו את קץ הימים ונסתלקה ממנו שכינה. ולא רק ביעקב נאמר שבקש לגלות את הקץ שהרי ביצחק נאמר ויקרא לעשו בנו הגדול כתב רש"י שבקש לגלות לו את הקץ והקב"ה הסתיר ממנו. מאידך אמרו חז"ל בגמ' סנהדרין (דף צ"ז.) תיפח רוחם של מחשבי קיצין, ועוד אמרו שם כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ובמעשים טובים.

וכידוע במשך הדורות מצאנו לגדולי עולם שחישבו הקץ כמו שתמצא במפרשים על ספר דניאל פרק י"ב וי"ג (ועיין במלבי"ם שם שחישב הדבר באריכות) וראשון המדברים בזה הוא רבי סעדיה גאון שהביא בספרו אמונות ודעות במאמר השמיני (גאולה אחרונה) ששנת הגאולה בבחינת "והמשכילים יבינו". ובאו אחריו רבים אשר ניסו לפרש את חידת חשבון הקץ שלו. כמ"ש רש"י בפירושו על ספר דניאל על הפסוק (פרק ז' פסוק כ"ה) "עידן ועידינים ופלג עידן". שהשנה הנזכרת אצל הגאון (הרס"ג"ה) שהבאתי לעיל (לשנת ה'ק"י"ח 1358 לפי ספירת הנוצרים לפני כ-680 שנה ועדיין לא זכו.) גם הרמב"ן גדול המורים וידי רב לו בנסתר, כתב כן בספר "הגאולה" (עמוד ס"ב) ועיין עוד בהערות לאיגרת תימן שהובא שם שכן כתבו האברבנאל, והרלב"ג ורבו בחיי, ואף הם לא משכו ידיהם מחישוב הקץ.

בנוסף לזאת עיין בספר "קול התור" (לתלמיד הגר"א רבי הלל משקלוב) שכתב על הפסוק "קול התור נשמע בארצנו" (שיר השירים פרק ב' פסוק י"ב) שזה רמז לגאולה, ומתוך כך קבעו תלמידי הגאון מוילנא כי החל משנת ה'ת"ר (1840 למנין הנוצרים) זו תקופת אתחלתא דגאולה ועלו לארץ ישראל. ועיין עוד שם בענין היתר לחשב לחשב את הקץ בזמן הזה. ועוד רבות דנו בזה, וכנראה אחר כל חישובי הקיצין במשך הדורות, אין הדבר בגדר איסור או קללה של תפח עצמן של מחשבי קיצין. (בודאי רק למי שידע, ובכל אופן כתב הרמב"ם באיגרת תימן שאין איש יודע באמת זמן הקץ) וכידוע בשנת תש"ס ההתעוררות הגדולה שהייתה על פי ה"חסד לאברהם" סבו של החיד"א שכתב שזו שנת הגאולה. ועוד רבות תמצא בספרי המקובלים לדורותם חזי הגאולות.

ויתירה מזו הרי הרמב"ם באיגרת תימן בתחילת האיגרת כתב וז"ל: "תחילת מה שיש לך לדעת: שהקץ על דרך האמת לא יתכן לשום אדם

לדעת אותו לעולם כמו שביאר דניאל כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ". עכ"ל. ואף בהמשך דבריו הביא דברי המדרש שבני אפרים עלו ממצרים קודם הזמן ונהרגו, כי עשו חישוב מוטעה של הארבע מאות שנה שנגזר עליהם. ועל זה כתב "ואתה דן מקל וחומר, ומה הקץ הזה שנועד זמנו והתבאר לא ידעוהו, כל שכן הקץ הזה הארוך". ולפיכך מנעוהו החכמים ז"ל מלחשב הקיצים לביאת המשיח לפי שיכשלו בהם ההמון ושמא יטעו בראותם שבאו הקיצים ולא בא. וכן אמרו החכמים תפח רוחם של מחשבי קיצין, לפי שהם תקלה לעם, לפיכך התפללו עליהם חכמים שתפח דעתם. עכ"ד. וכידוע רבנו הרמב"ם כל דבריו היו במידה ומשקל ולא עסק בנסתרות רק במה שכתבו חכמינו בתלמוד ועל דרך השכל הישר וללא עסק בנסתר. אבל הפלא הגדול שבאותה איגרת שכתב דברים אלו כתב שם וז"ל: אבל יש אצלנו קבלה נפלאה וכו', תחזור הנבואה לישראל בשנת ארבעת אלפים תשע מאוד שבעים ושש ליצירה (1216 לספירת הנוצרים) ואין ספק שחזרת הנבואה היא הקדמת המשיח וכו', וברוך היודע. ע"כ. ועיין שם קודם לכן שהסביר דברי רב סעדיה גאון שחישב את הקץ וכו' לפי שהיו בני דורו בעלי סברות רבות נשחתות, וכמעט שתאבד תורת ה' לולא הוא ע"ה... וראה בכלל מה שראה בדעתו לקבץ המון העם על דרך חשבון הקיצים כדי לאמץ אותם ולהוסיף תוחלתם והוא התכוון בכל מעשיו לשם שמיים. עכ"ד. והיינו שלדעתו יש להמנע מלחשב את הקץ, ומכל מקום הוא עצמו חישב את הקץ.

לכך צריך לומר שבכל הדורות סבל עם ישראל רדיפות וצרות עד שכלו כל הקיצין. ועל מנת שלא יפול יאוש בעם, נתנו גדולי הדורות לפי הצורך כמין "יעד" או תקוה שאוטוטו מגיע הקץ. וכמו ילד שהולך עם אביו בחום או במדבר ואין לו כבר כח לסבול הדרך, אומר לו אביו עוד רגע אנחנו מגיעים, ונותן לו תקוה להחזיק עצמו שיגיעו למחוז חפצם. וזה גם מה שעשו הרס"ג וגדולי הדורות אחריו, שפעמים ראו שפשוטי העם היו צריכים ליתן להם תקוה אמרו מיד יבוא בן דוד ויגאלנו. וזה מה שעשה רבנו הרמב"ם על אף שלא היה מתעסק בחישוב קיצין, מכל מקום באיגרת שכתב לבני תימן שעברו תלאות ומשיחי שקר, ניסה ליתן להם תקוה ולהפיח בהם כח ועוז להאמין בגאולה הקרובה. (שכידוע שם רצה אותו נביא שקר להמיר דתם של מאמיניו)

מצד שני צריך כל אדם לדעת ולהאמין באמונה שלימה בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה ואין משיח בן דוד תלוי בזמן או ענין. וזה היסוד של התמהמהות שלו, שאע"פ שלא בא, עדיין אחכה לו בכל יום שיבוא. ו"היום אם בקולו תשמעו", וראוי שיבוא בכל יום ואצפה לו. ומי שצריך תאריכים של ישועה וקציבת זמן לגאולה, הינו מהילדים או מפשוטי עם שצריכים לזה, ועדיין לא הגיע לדרגה ש"בכל יום שיבוא אחכה לו". שאם היה יודע מתי יבוא, בודאי שלא יחכה לו בכל יום שיבוא.

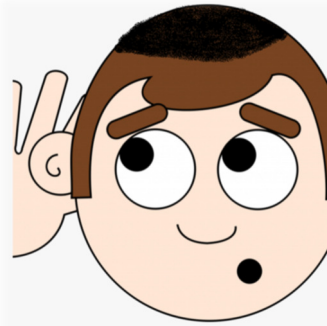
וכל מה שנתבאר בודאי על גדולי עולם או גדולי הדור שמפיחים בהמון העם תקוה של קדושה וציפיה לגאולה השלימה, ולא כאותם הרוצים ללכוד לעצמם מאמינים ונותנים קץ ויום ישועה ולבסוף מאכזבים לב העם. מאידך צריך לדעת שכל זמן שאמרו היה ראוי לגאולה, רק שלא זכינו לזה. ולסיום אחר כל חישובי הקיצין במשך הדורות נחזור למקרא שאנו דורשים: כמ"ש בנביא (חבקוק פרק ב' פסוק ג') "כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב, אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר". והיינו אחר כל חישוב הקיצין ולא בא, אם יתמהמה חכה לו כי בא יבוא לא יאחר. כי יש לו זמן שיגיע ולא יאחר ממנו. ויה"ר שנוזח לגאולה האמיתית במהרה ואע"פ שיתמהמה עם כל זה אחכה לו.

"ואמרת שיעקר סיבת הדבר, שאנו מרחיקים בעצמנו את הקב"ה מאיתנו. הוא ציוה לנו והתקדישתם והייתם קדושים, ואמרו חז"ל כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה מעט מקדשין אותו הרבה, בעולם הזה מקדשין אותו לעולם הבא, וכתוב אחר אומר כי ד' אלקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך וגו', (והמאמר להצילך כולל הרבה ענינים, להצילך מן החרב מן הרעב מן השבי ומן הביזה), והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, הרי ביאר לנו הכתוב מפורש, שכאשר נהיה קדושים הוא מתהלך בינינו להצילנו מכל רע, אבל אם יראה בנו ערות דבר הוא שב מאחרינו, וממילא

יחולו עלינו כל הסיבות ח"ו" (החפץ חיים - מכתבים ומאמרים)

הלכה פסוקה הרב יוסף שטילרמן

שמירת הלשון - השומע

הקדמה: יש שני חלקים בנוגע להשומע: השמיעה, והקבלה. בנוגע לשמיעה, פעמים מותר לשמוע ופעמים אסור לשמוע. בנוגע לקבלה, אף במקרה שהיה מותר מתחילה לשמוע, מ"מ פעמים אסור אפילו למיחש, פעמים מותר למיחש, ופעמים מותר אפילו לקבל בהחלט.

עתה נבאר בעזרה"ת לענין החלק של שמיעה, מתי מותר ומתי אסור לשמוע. ולענין קבלה, בעזרה"ת בסימן הבא.

איסור שמיעה: כתב החפץ חיים, שאסור מדאורייתא להטות אזנו לשמוע לשון הרע, אף אם בעת השמיעה אין בדעתו לקבל את הדבר.^(א) המשמעות שם בחפץ חיים, שהטעם של איסור שמיעת לשון הרע, הוא כעין סייג (דאורייתא), שמא יבוא להאמין ולקבל.^(ב) הא ששמיעת לשון הרע אסור מדאורייתא, היינו דווקא במקרה שניחא ליה בשמיעתו,^(ג) אבל אם לא ניחא ליה, אינו אסור אלא מדרבנן.^(ד) [ובפסיק רישיה, דינו שאסור מדאורייתא אפילו אם לא ניחא ליה].^(ה) אמנם, אף במקרה שאין איסור דאורייתא של "שמיעת לשון הרע" (כיון שלא ניחא ליה), מ"מ השומע עובר על איסור דאורייתא של "לפני עור" מחמת שהכשיל חבירו לספר לשון הרע.^(ו) ועוד, אף אם לא ניחא ליה בלב (ולכן לא עבר על איסור דאורייתא של שמיעת לשון הרע), מ"מ אם הראה למספר כאילו מסכים לדבריו, עבר על איסור דאורייתא של "חנופה".^(ז) היוצא מזה, השומע לשון הרע שייך לעבור על איסורי דאורייתא של "שמיעה" "לפני עור" ו"חנופה", ולכל הפחות יש איסור דרבנן של "שמיעה", לכן צריך כל אחד לדאוג שלא להניח את עצמו להיות במצב שיבוא לשמוע לשון הרע אפילו שלא ברצונו.^(ח)

השומע לשון הרע (באונס) איך ראוי לנהוג: עד כאן דברנו לענין אדם הנוטה אזנו לשמוע לשון הרע. אבל הרבה פעמים, אדם יכול למצוא עצמו במצב של אונס. כגון אם באמצע שיחה עם חבירו, התחיל חבירו לספר לשון הרע. הדין הוא, שעל מה שכבר שמע, אין שום איסור, אבל מעכשיו חל עליו איסור להמשיך לשמוע. ומוטל עליו להתנהג כך: (א) אם משער שיכול להפוך דעת המספר להסיר השנאה מלבו ולעשות שלום, מצוה הוא להשתדל כל מה שאפשר להראות למספר איך הגנאי שהוא מספר אינו אמת.^(ט) (ב) אם משער שלא יעזור לדבר איתו להוציא הגנות מלבו, צריך תיכף להפסיקו מלספר עוד, או ע"י תוכחה אם אפשר.^(י) או לכל הפחות להחליף את הנושא להסיט השיחה לענין אחר.^(יא) (ג) אם משער שאי אפשר לתקן, וגם משער שאי אפשר להפסיק את הסיפור או להחליף את הנושא, אז יש חיוב דרבנן לברוח משם או לכל הפחות לשים אצבעותיו באזניו.^(יב) (ד) אם מתבייש לצאת או לשים אצבעותיו באזניו, כיון שאין כאן אלא איסור דרבנן, התירו לישב שם משום כבוד הבריות (וראוי לישב שם בפנים נזעמים).^(יג)

ללכת בין אנשים שטבעם לדבר לשה"ר: מצוות העשה של "ובו תדבק", מחייב את האדם להתדבק בחכמים לישב עמם. והבוחר להיפך, לידבק ולישב בין אנשים רשעים, עובר על מצוות עשה זו.^(יד) בנוגע להלכות לשון הרע, ההולך למקום שמכיר שיהיו שם אנשים שטבעם לדבר לשון הרע, עובר על "ובו תדבק", כיון שבחר ללכת לישב עם אנשים ריקים.^(טו) לכן, אף אם לא ניחא ליה בשמיעת לשון הרע, עדיין אסור מדאורייתא ללכת לשם מטעם "ובו תדבק". אמנם, במקרה שהלך לישב איתם מחמת סיבה אחרת, ולמשל אם היתה שמחה במשפחתו וכולם התקבצו שם, לכאורה אינו עובר על "ובו תדבק", כיון שלא בחר מעצמו לידבק בהם, אלא הוכרח ללכת מחמת שהם משפחתו. אמנם, אף במקרה שאין איסור "ובו תדבק", מ"מ

עדיין אסור מדרבנן להניח את עצמו במצב שיבוא לשמוע לשון הרע, אפילו שלא לרצונו, לכן עדיין אסור ללכת לשם אם אינו חושב שיהיה אפשר למצוא עצה איך לא לשמוע שום לשה"ר.^(טז) [והא שהתיר החפ"ח משום כבוד הבריות, שמותר לישב שם בלי להניח אצבעות באזניו, היינו רק במקום שלא ידע מתחילה שיהיו שם אנשים המדברים לשון הרע, לכן לא פשע בהליכתו].^(טז)

לשמוע לתועלת: מותר לשמוע אם חושב שאולי יהיה לו תועלת להבא.^(יז) אבל לפני שנוטה לשמוע, יש לשאול את המספר אם הוא חושב שסיפורו יהיה לו תועלת להבא.^(יח) אמנם, אינו מותר לשמוע מהמספר אא"כ גם כוונת המספר הוא לתועלת, וגם שמשער שהמספר שייך שיקיים את כל תנאי התועלת, דאל"כ יהיה אסור להכשיל אותו לספר, אפילו אם עי"ז יפסיד השומע את התועלת.^(יט) לפעמים, שייך גם שיהיה גדר של תועלת כגון שרוצה לשמוע מהמספר כל תלונותיו על חבירו כדי שיוכל להסביר לו את הצד השני כדי להשקיט את המריבה ולעשות שלום, והוא מצוה גדולה.^(כא)

ובמקרה כזה, מותר ומצוה לשמוע אף אם משער שהמספר כל כך ברוגזה שאי אפשר לו לקיים התנאים של תועלת בסיפורו.^(כב) כמוכח, היינו דווקא במקרה שמשער שהמספר מוכן לקבל צדדי זכות לסיפורו.^(כג)

עצות איך לא לשמוע לשון הרע: החפץ חיים בספר שמירת הלשון, הביא הרבה עצות ותחבולות איך להינצל מהחטא המר של לשון הרע. וכתב שם קטע של עצות איך לשמור את עצמו מלהיות במצב של שמיעת לשון הרע. ומסביר שם, שבעיקר יש שני סיבות איך אדם יכול למצוא את עצמו במצב של שמיעת לשון הרע: א. מחמת הרגלו לילך בקיבוץ אנשים, ב. מחמת הרגלו לדרוש אודות חדשות.^(כד) לכן, כתב החפ"ח עצה, להמנע מללכת ולישב עם אנשים.^(כה) וגם לקבוע בטבעו לא לדרוש אחר החדשות, ולאט לאט לשנוא אפילו לשמוע חדשות, עד שיתפלא איך אנשים דורשים ומספרים בהם.^(כו) עי"ז, הבעלי לשון בעצמם ימנעו מלספר לו לשון הרע (לא בגלל שהם לא רוצים להכשילו, אלא בגלל שלא רוצים לספר אלא לאנשים המוכנים להקשיב להם).^(כז)

סיכום: יש איסור דאורייתא לשמוע לשה"ר, אפילו אם לא מקבל הלשון הרע. ואם לא ניחא ליה בשמיעתו, עדיין אסור מדרבנן. השומע לשה"ר באונס, אסור להמשיך לשמוע, אלא יש להשתדל לומר בפני המספר צדדי זכות (אם משער שיעזור), או להפסיקו מלספר, או לברוח. וכל זה הוא בלי תועלת, אבל לתועלת מותר, ופעמים מצוה. והנותן עצמו להיות במצב שיודע שישמע לשה"ר אפילו שלא לרצונו, פושע מקרי, ועובר לכל הפחות על תקנת רבנן. לכן, יש להשתדל להימנע מקיבוץ אנשים, ולשנוא חדשות, ועי"ז ימעיט רוב המצבים שעלול להגיע על ידם לשמיעת לשה"ר.

(א) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. ומאריך שם בנראות שהוא אוסר מלאווייתא, ומסיים שכן מלא בנראות (ב) חפ"ח ח"ד כ"ג. כן מוכח בנראות שם ס"ז. מזה שפירא רחוק מדין, שהוא ס"ג שלא יבוא להאמין. (ג) בנראות שם ס"ק"ד וגם בנראות שם. (ד) בנראות כ"ג ו' ר"ש ס"ק"ז. הא שכתב שעדיין יש אוסר דרבנן, ע"ש שמוכח הוא מרובי חכמות (ה) כ"ג. "שלא ישמע אדם דבר שאינו יודע ויבא אצבעותיו באזניו". (ו) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (ז) ע' בפתיחה לאופן ס"ד ובנראות שם שפירא האסור והשומע שיהיה עוצרים נגדו ע"כ. כל אחד שער נחמת חבירו, כיון הא שפירא נגדי רבים והמגלה שיהיה עוצרים נגדו ע"כ. (ח) חפ"ח בפתיחה לאופן ס"ז, ויב"ל ו' ס"ה ובנראות שם ס"ק"ז. (ט) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. בנראות שם ס"ק"ז. (י) חפ"ח כ"ג ו' ס"ד. עי"ז מלא שהוא שמיטה של חובת. כדי לעשות שט"ס. ומלא הוא. (יא) חפ"ח פתיחה ע"כ. (יב) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (יג) חפ"ח כ"ג ו' ס"ה. ומאריך שם ע"כ. (יד) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (טו) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (טז) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (יז) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (יח) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (יט) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כ) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כא) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כב) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כג) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כד) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כה) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כו) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז. (כז) חפ"ח כ"ג ו' ס"ז.

חזו בני חביבי

גוי של שבת קהל קדוש וחביב

הגוי של שבת הוא תועלת לשכונה אמנם ההוצאה היא גדולה
מבקשים מהציבור להעביר בהקדם 120 ₪ לשנה
אנא הקדימו לשלם כי העיכוב מסבך, במעטפות בבית הכנסת
או ישירות להר' אליהו מלכה הי"ו בביתו,
זוה עזרה לעונג שבת, לחולים, לילדים קטנים, לקדושת השבת,
ועוד...

מצוה חשובה וגדולה בודאי!

שיעור במדרש עם צ'ונט משובח

ועוד... (כידה ודומיני)

המיטוי בשעה 9:30

נתרם על ידי מדיב הלב

ר' בעילום שם הי"ו

לעילוי נשמת פריידא בת ר' זאב

זכח לפרנסה בשפע

בריאות, שימחה רבה

ברכה והצלחה!

מבוטל על ידי השף

ר' יניב אילוז הי"ו

שיעורי תורה

שיעור באור החיים הקדוש

תהלים ושיעור לנשים

קבלת שבת לבנות

מתמידים לבנים

בתיה לבנות

ע"י הרב חיים ביטון הי"ו רחוב ברקת 15 כל מוצ"ש
בשעה 15:00
בזמן הדלקת נרות אצל משפחת ר' דוד ירושלמי הי"ו, רחוב נופך 9, ממתקים והפתעות!
כל ערב עם הבחור החשוב - יאודה קוהלי בבית הכנסת הספרדי
בבית הכנסת הספרדי - ע"י משפחת קוהלי בשעה 15:00
מפורסם בבתי הכנסת

שירותי דת וגמילות חסד

לתיאום בענין טהרה: שעות פתיחה החדשים 19:30-20:30

שאלות בהלכה וטהרה:

שאלות בהלכה וטהרה:

דיני תורה בדיני ממונות ושכנים:

גמ"ח תרופות:

גמ"ח רדיאטורים לחימום:

מיץ ענבים:

כרית של ברית:

גמ"ח בלוני גז:

גמ"ח מזוזות:

הצלה, עזרה ראשונה, זמינים 24 שעות ביממה - אברהם ג'יאן

הצלה, עזרה ראשונה, זמינים 24 שעות ביממה - חיים בלך

גמ"ח פלטות לשבת - משפחת פרלמן:

גמ"ח עריסה לתינוק לחודשים ראשונים:

גמ"ח טיטולים ומטרנה לע"ג אייל בן זהבה ז"ל, ולרפואת טוהר בת שני שרה

אנילציה ואדים חמים, לע"ג שמעון בן לאה

אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):

אחות מוסמכת לשעת הצורך בשבת (פציעות זריקות וכו'):

גמ"ח כיסאות שולחנות ומזרנים וגמ"ח פלאטה של שבת:

גמ"ח כיסאות שולחנות, כסאות ג' טפחים, סירים גדולים:

גמ"ח כיסאות שולחנות מפות שולחן וכלי הגשה:

גמ"ח מוצצים ובקבוקים:

גמ"ח להמסת אבנים בכליות, החזרת פרקים למקום, וקיבוע:

מקרן, אנילציה, משאבת חלב דינר/שמלי לע"ג אסתר בת ג'יה

איסוף וחלוקת מזון למשפחות:

גמ"ח מכשיר ניווט ווייז WAZE:

לעילוי נשמת

ויקטוריה

בת סנובר ז"ל

HARSHMUEL.COM TASHMA.NET

sharabymail@gmail.com

TEL: 0542002882